
Opiskelija etsii STI:stä turvaa

Tutkimukseni ”Totuuden ja turvan etsijät - Kvalitatiivinen tutkimus teologian opiskelijoista Suomen teologisessa instituutissa” valmistui huhtikuussa 2002. Se toteutettiin sekä teema-haastattelulla että osallistuvalla havainnoinnilla, ja sitä täydennettiin sähköpostikyselyllä. Tutkimukseni keskittyi niihin teologian opiskelijoihin, joilla on opiskeluoikeus Helsingin yliopistossa ja jotka osallistuvat STI:n toimintaan. Tässä muutamia tuloksia pohdittavaksi niin opiskelijoille kuin taustayhteisöjen vaikuttajillekin.

Tutkimuksessa haastatelluille opiskelijoille STI oli hyvin voimakas vaikuttaja suomalaisessa teologisessa tiedeyhteisössä. Lähes kaikki heistä olivat osallistuneet ensimmäisenä opiskeluvuotenaan eksegeettisille päiväkahveille. Luento-toiminta oli useille tärkeä STI:n toimintaan jäämisen syy sosiaalisten suhteiden rinnalla. STI:n tarjoamat opiskelupuitteet olivat myös merkittäviä. STI:n merkitys opetusta antavana tahona painottui useimpien haastateltavien kohdalla muutamaen ensimmäiseen opiskeluvuoteen. Opetuksesta haettiin konservatiivisen teologian näkökulmaa vastapooliksi yliopiston tarjoamalle teologian, yleensä eksegeetiikan opetukselle. Yksittäiset luentokäynnit olivat silti yleisiä myös myöhemmissä opiskeluvaiheissa. Haastatellut käyttivät ahkerasti kirjastoa, lukusalia ja tietokonehuonetta.

Herätysliikkeet sisäheittäjinä

STI:n toimintaan mukaan tulijat olivat tietoisia STI:n olemassaolosta jo ennen teologian opiskelun aloittamista yliopistossa. Heillä oli positiivinen ennakkokuva STI:n toiminnasta ja

opetuksesta. Sen sijaan yliopiston opetuksesta useimmilla ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoilla oli vahvasti negatiivisesti latautunut kuva. Tässä taustakuvan muodostumisessa korostui heidän taustayhteisöjensä, yleensä STI:n taustaherätysliikkeiden, merkitys. Vain puolet haastatelluista kertoi kokevansa itse jännitettä STI:n ja teologisen tiedekunnan suhteessa. Tällöin mainintoja sai useimmiten eksegeetiikan laitos. Avoimesta konfliktista STI:n ja yliopiston välillä ei puhunut kukaan. On siis nähtävissä, että ennakoasetelma lientyi opiskelijujen edetessä. Useat opiskelijat pitivät myös yliopiston roolia itselleen merkittävänä, joko sosiaalisista suhteista tai siksi, että se tarjosi moniarvoisen lähestymistavan teologiaan. Suurin osa haastatelluista piti tavoiteltavana, joskin tällä hetkellä utopistisena STI:n tutkinnonanto-oikeutta. Osa vastusti ajatusta jyrkästi, koska he pelkäsivät sen liberalisoivan STI:n teologista linjaa. Mikäli STI haluaisi laajentaa toimintaansa, sen haasteena oli pyrkiä tavoittamaan ne teologian opiskelijat, jotka eivät tule STI:n taustaherätysliikkeistä. Hehän muodostavat pääjoukon teologian opiskelijoista Suomessa.

Vieraantumisen seurakunnista

Kaikki haastatellut olivat edelleen mukana jonkin herätysliikkeen toiminnassa. Pääosalla viidesläisistä herätysliikkeistä tulleella ei ollut enää suhdetta liikkeeseensä, vaan he olivat siirtyneet evankelisuuteen. Evankelisesta taustasta tulleista osalla oli nähtävissä siirtymää rukoulevaisuuteen ja Luther-säätiöön, mutta evankelisuuden vaikutus ei ollut kuitenkaan kokonaan hävinnyt heidän elämässään. Voidaan sanoa, että viides herätysliike ei pystynyt säi-

lyttämään uskottavuusrakennettaan teologian opiskelijoiden mielissä. Yksi syy siihen voi olla se, että niiden piirissä ei teologista tutkimusta ole perinteisesti arvostettu samalla tavalla kuin evankelisessa liikkeessä, eikä esikuvia siten ole samassa määrin.

Haastatelluista suurin osa oli ollut nuoruudessaan aktiivisesti mukana paikallisseurakuntansa toiminnassa. Opiskeluaikana kukaan heistä ei ollut mukana pääkaupunkiseudun seurakuntien toiminnassa, vaan uskonnollinen toiminta oli kanavoitunut herätysliikkeisiin. Paikallisseurakuntien toimintaan otettiin osaa kesätyöntekijöinä. Haastatellut menivät työskentelemään seurakuntiin pääkaupunkiseudun

ulkopuolelle, nekin, jotka olivat pääkaupunkiseudulta kotoisin. Opiskeluaikana suhde paikallisseurakuntiin oli selvästi etäännyttänyt. Kaikilla haastatelluilla oli sen sijaan vastuutehtäviä jossakin herätysliikkeessä. Miesten tehtävät olivat painottuneet julistukseen ja johtamiseen. Naisilla vastuutehtävät painottuivat kuitenkin muihin kuin teologin tehtäviin.

Pienyhteisön plussat

Tutkimuksen mukaan teologian opiskelija hakee STI:stä teologisen opetuksen ohella sosiaalisia suhteita, sosiaalista tukea sekä rakennusaineiksia omaan hengelliseen elämäänsä. Viimeksi mainitun merkitys tuli esiin STI:n

Opiskelijoita kuuntelemaan Antti Laaton syyskauden avajaisluentoa.

järjestämien päivittäisten hartaushetkien merkityksessä opiskelijoille. Yliopistoa on kritisoitu siitä esimerkiksi Nyyti ry:n toimesta, että yliopisto ja sen laitokset eivät pysty tarjoamaan opiskelijoille turvallista pienyhteisöä. Haastateltujen mukaan STI on onnistunut tarjoamaan monille juuri tällaisen pienyhteisön. STI:n merkitys sosiaalisesta näkökulmasta jakoi haastateltavia. Toisilla oli paljon sosiaalisia suhteita STI:n ulkopuolella muihin teologian opiskelijoihin sekä muihin ihmisiin, toisille STI näytti muodostavan tärkeimmän sosiaalisen verkoston. Yhdelle tärkeintä olivat suhteet STI:n työntekijöihin. Pääsääntöisesti STI:n työntekijät eivät olleet merkittävässä sosiaalisessa roolissa opiskelijoille, päinvastoin kuin vertaisryhmä. Vertaisryhmän merkityksestä kertoo se, että monet opiskelijat kävivät tapaamassa STI:ssä tuttujaan, vaikka eivät olleet enää vuosiin käyneet siellä luennoilla.

Naiskato

STI:n toiminnassa sukupuolijakauma oli selvästi vinoutunut teologian opiskelijoiden sukupuolijakaumaan nähden. Naisia toiminnassa on vain murto-osa. Yhtenä tärkeänä seikkana voidaan pitää STI:n opiskelijoiden keskinäisissä normeista nousevaa käsitystä siitä, että nainen on vähemmän teologi kuin mies. Tämän lisäksi kävi ilmi, että yhteisöön pyrkiviltä naisilta haluttiin selvittää heidän naispappeuskantansa, jonka perusteella heidät joko hyväksyttiin yhteisöön tai suljettiin sen ulkopuolelle. Naispapeusvastaisuus leimasi yhteisöä voimakkaasti, vaikka osa haastatelluista miehistä puolsikin naispappeutta. Naispappeutta avoimesti puoltavaa naisopiskelijaa ei yhteisöstä etsinnästä huolimatta löytynyt.

Tukea teologi-identiteettiin

STI:n merkitys olikin oleellinen kaikille teologi-

identiteetin muodostamisessa. Useimpien teologi-identiteetti näytti syntyneen vuoropuhelussa STI:n edustaman teologian ja muun teologisen opetuksen välillä. Teologi-identiteetti ei siis syntynyt useimmille suoraan STI:n opetuksen pohjalta, vaan se haki rakennusaineita STI:n ulkopuolelta, joko yliopistosta tai tunnustuksellisen luterilaisuuden ryhmistä. Vaikka kutsumustietoisuus oli haastateltujen keskuudessa poikkeuksellisen vahva muihin teologian opiskelijoihin verrattuna, se ei kuitenkaan näkynyt ammatillisessa varmuudessa. Lähes kaikki haastateltavat olivat ammatillisesti epävarmoja. Vaikka kaikki miehet esittivät pappeuden ammattitavoineen, heillä oli myös muita ammattitavoita ja heistä useimmat pitivät kirkkopoliittista tilannetta niin ongelmallisena, etteivät nähneet mahdollisuutta työllistyä kirkon palvelukseen.

Minna Snellman, teol. maist.